

TOPLUMSAL ANLAŞMA

Hükümet adına Başbakan Bülent Ecevit'le Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına Genel Başkan Halil Tunç arasında yapılan görüşmeler ve ortak çalışmalar sonucunda, Demokratik çalışma yaşamının, demokrasi ve ekonomiyi güçlendirecek kalkınmayı sağlıklı ve dengeli olarak hızlandıracak, refahı toplumun tüm kesimlerine yayacak ve hakça bir düzeni gerçekleştirecek yönde gelişmesini güvence altına almak amacıyla,

Bir **TOPLUMSAL ANLAŞMA**'ya varılmıştır.

Bir Toplumsal Anlaşma, Cumhuriyet Anayasası çerçevesinde ve bundan onbeş yıl önce gerçekleşen ileri ve demokratik işçi hakları doğrultusunda uygulanacaktır. İşçi haklarının uygulamadaki aksaklıklarını giderici çalışmalar birlikte yapılacaktır.

Türk-İş'e bağlı kuruluşlarla kamu kesimi kuruluşları arasındaki toplu sözleşmelerin bu Toplumsal Anlaşma'ya uygunluğu birlikte gözetilecektir.

Dengesiz gelişmenin, düzensiz sanayileşme, sağlıksız ve hızlı kentleşmenin doğurduğu sorunlar, son yıllarda Türkiye'yi, Cumhuriyet Tarihinin en ağır ekonomik ve toplumsal bunalımlarına sürüklemiştir.

Çağdaş Dünya koşullarında ve özgürlükçü demokratik, rejimde bu sorunlar, ancak siyasal iktidarlar demokratik işçi hareketinin elele vermesi ve dayanışma içinde olmaları ile çözülebilir ve aşılabilir.

Hükümetle Türk-İş ve genel olarak demokratik Türk İşçi Hareketi, Anayasa dışı eğilimlerin, yasa dışı eylemlerin ve toplumda barışı ve huzuru bozucu davranışların her zaman ve ayırım gözetmeksizin karşısında durum almışlardır ve alacaklardır.

Böyle bir tutumu paylaşan bir Hükümetle işçi kuruluşu arasındaki işbirliği ve dayanışma, çalışma barışına olduğu kadar genel anlamda toplum barışına da büyük katkıda bulunacaktır.

Hükümet'le Türk-İş,

- İşsizliği hızla azaltıcı bir ekonomik atılım dönemine girilmedikçe ve başta köylüler olmak üzere tüm halkın gelişme nimetlerinden hakça yararlanmasını sağlanmadıkça, toplu sözleşmelerle yalnız işçilere tanınacak maddi olanakların işçilere de mutluluk getirmeyeceğinde;

- Sağlıklı bir gelişme sürecine girilmedikçe ve gelirlerle fiyatlar arasında refah artışını yaygın ve sürekli kılıcı bir denge sağlanmadıkça, işçi ücretlerindeki artışın gerçeklik taşıyamayacağına;

- Verimlilik ve üretim arttırılmadıkça ve ulusal sanayiın dışa bağımlılığı azaltılmadıkça dış ödemeler darboğazından kurtulma olanağı bulunamayacağına;

- Kamu kesimindeki işletmeler verimli çalışır ve kaynak yaratır duruma getirilmedikçe ekonomik sorunlarımızın çözülmesi ve işçiler yönetime ve sorumluluğa katılmadan da bu işletmelerin sağlıklı bir duruma gelemediğinde, birleşmektedirler.

Hükümetle Türk-İş, özel kesimde sağlıklı işçi-işveren ilişkileri kurulmasının ve aşırı kâr heveslilerinden ve alışkanlığından kurtulmasında, topluma huzur getirici, refahı yaygınlaştırıcı, gelişmeyi hızlandırıcı bir demokratik gelir-fiyat politikası bakımından zorunlu olduğu görüşündedirler.

Sosyal adaleti toplumun tümünü kapsıyacak biçimde yaygınlaştırmanın yalnızca toplu sözleşmelerle gerçekleşeceğini gözönünde tutan Hükümet ve Türk-İş, yatırıma ayrılabilir kaynakları arttıran hakça bir vergi düzenini, bu yönde en etkin araçlardan biri olarak değerlendirmektedirler. Vergi yasalarında bu amaçla yapılacak ve özellikle dar gelirliiler üzerindeki vergi yükünü azaltacak değişiklikleri Türk-İş bütün gücüyle destekleyecektir.

Aynı anlayışla Türk-İş, fiyat artışlarının kısılması çabalarında da Hükümete yardımcı olacaktır.

Öte yandan Hükümet, çalışanların haklarını yaygınlaştırma amacıyla, işçi-memur ayrımının saptanması ve tarım işçilerinin haklarının yasal bir düzenlemeye bağlanması yönündeki çalışmaları hızlandıracaktır.

Ekonomik ve toplumsal bunalımlar ve demokratik rejime yönelen tehlikeler karşısında çözüm ararken, bazı çevreler, ekonomik yapıdaki çarpıklıkları ve toplumdaki adaletsizlikleri görmezlikten gelip, işçi haklarının kısılması ya da bir süre askıya alınması gibi yanlış ve sakıncalı görüş ve eğilimlere yönelmektedirler. Bu tür görüş ve eğilimlerin, bunalımları ve demokrasiye yönelen tehlikeleri ağırlaştırmaktan başka bir sonuç vermeyeceğine inanan Hükümet ve Türk-İş, vardıkları TOPLUMSAL ANLAŞMA ile demokratik işçi haklarını koruyup geliştirmenin ve demokrasimizin de güvence altına alınmış olacağı kanısındadırlar.

Ekonomik ve toplumsal sorunların sağlıklı çözümüne yönelik önlemlerin gerçekleşmesinde ve etkinleşmesinde demokratik işçi hareketinin katkısının önemli bir etken olacağını bilen Türk-İş, bu anlayış içinde, Hükümetle ilişkilerini daha ileri boyutlarda sürdürerek güçlendirmeye, hakça ekonomik kalkınmaya ve demokratik gelişime yönelik bir işbirliğinin programını destekleme kararındadır.

Demokratik süreç ve toplumsal adalet içinde gelişmeyi hızlandırıp sürdürebilen ve toplum barışını ve huzurunu gerçekleştirebilen bütün ülkelerde Hükümetlerin bunu demokratik işçi hareketi ile ve bu hareketin temsilcisi olan sendika kuruluşları ile yakın bir işbirliği ve dayanışma kurarak sağlayabildiklerini gözönünde tutan Cumhuriyet Hükümeti de, bu

yönde bir işbirliğini ve dayanışmayı en ileri ölçüde gerçekleştirmeye hazırdır ve isteklidir ve ülkemizdeki demokratik işçi hareketi yöneticilerini böyle bir anlayışın bilinci içinde görmekten mutludur. Hükümet bunu, Türk Ulusu ve Türk işçisi açısından kıvanç verici ve demokratik gelişmemizin geleceğine güvenle bakılabilmesini sağlayıcı bir önemli olgu olarak değerlendirmektedir.

Söz konusu işbirliğinin özellikle kamu kuruluşlarında kısa sürede somutlaştırılması bakımından düşün birliğine ve aşağıdaki konularda ilke anlaşmasına varılmıştır;

1- Yalnızca ekonomik savaşıma ağırlık veren sendikacılık, ülkemizin ekonomik ve sosyal koşulları yönünden hızla bir çıkmaza yönelmekte, bu çıkmazın bugün var olan emekçi hakları bakımından kamuoyunu olumsuz biçimde etkilemeye başladığı görülmektedir. Bu nedenle ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durum gözönünde tutularak, kamu kesimiyle yapılan toplu iş sözleşmelerinde toplam ücret zamları, işçinin satın alma gücünü geriye götürmemek üzere, 1976 toplam işçi gelir düzeyinin toplu sözleşme yürürlük süresindeki fiyat artışları ile kuruldaki istihdam artışı da dikkate alınarak bulunacak gelir düzeyinde tutulacaktır. Toplu pazarlıklarda ücretler, sosyal yardımlar vb. konular bu kurala göre saptanacaktır.

2- Ekonomik ve toplumsal yardımların asgari normlarını saptamak için Hükümetle sendika üst kuruluşlarının yetkili uzmanlarından oluşturulacak bir teknik komite bu konudaki çalışmalarını en kısa süre içerisinde sonuçlandıracaktır.

3- Ücretlerin saptanmasında işin niteliği ve meslek bilgi ve beceresi gözönünde tutulacaktır.

4- Kamu kesiminde işçilerin ve öteki çalışanların üretim, yatırım ve yönetim kararlarına katılmalarını öngören bir katılım modeli hazırlanacaktır. Bu modelin ilkeleri teknisyenlerce en kısa sürede hazırlanıp kesin karar için sunulacaktır.

5- Kamu kuruluşlarında üretimin etkinliğini ve artışı, bunun yanı sıra yöneticinin yönetimdeki etkinliğini engelleyici nitelikteki maddeler toplu sözleşmelere konmayacaktır, daha önce toplu sözleşmelere konulmuş bu nitelikteki maddeler de işletilmeyecektir. (Bu bölümde sözü edilen maddeler akçalı hükümleri içeren maddeler olmayıp, özellikle emek kullanımı ve istihdama ilişkin maddelerdir.) Kuruluşların kendi bünyeleri içinde işçi ve işveren temsilcilerinden oluşturacakları komisyonlar, değinilen bu maddeleri saptayarak, bunlara yönelik önerileri oluşturacaklardır. Bu kural gözönünde tutulmak koşuluyla işçilerin yönetime ve sorumluluğa katılmalarını verimlilik ve kâr artışına da hız katıcı ve demokrasimize yeni bir boyut kazandırıcı yönde düzenlemek ve sağlamak üzere ortak çalışmalar yapılacaktır.

6- Kamu kesimindeki kuruluşlar toplu sözleşmelerin bağlamada karşılaştıkları, özellikle bilgi akımını içeren sorunları çözmeye yönelik ortak

birbirim kuracaklar ve bugüne değin bu amaçla ilişkide buldukları özel kuruluşlarla ilişkilerini keseceklerdir.

Öte yandan, çalışma yasalarındaki eksikliklerin ve yürümeyen veya uygulama açısından güçlük çıkaran kuralların daha önce değinilen teknik komisyon aracılığıyla saptanarak kısa sürede yeniden düzenlenmesi için gerekli işbirliği yapılacaktır. Bu açıdan özellikle şu konular üzerinde durulmasında düşün birliğine varılmıştır.

1 - İş yasasının 13, 17 ve 24 üncü maddeleri toplum gereklerine uygun biçimde ve çalışanların hakları doğrultusunda yeniden düzenlenecektir.

2- Toplu pazarlık ve sözleşme yapacak sendikanın belirlenmesinde (ihtilafli durumlarda) referandum ilkesini, sendikal yarışmada sorumsuzluğa yola çıkmıyacak ve işçilere zarar vermeyecek yönde yasalaştırmak üzere gereken çalışmalar yapılacaktır.

3-Toplu sözleşme ve grev hakları, Anayasa çerçevesinde toplumsal gereksinimlere ve demokratik gelişimin gereklerine daha uygun biçime getirilmek üzere gözden geçirilip belirlenecektir.

Ekonomik kalkınmanın ve demokratik gelişimin gerçekleştirilmesine yönelik işbirliğinin ve Hükümetle başlıca işçi kuruluşları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla sürekli bir komisyonun kurulması kararlaştırılmıştır. Tarafların seçeceği yöneticilerden oluşan bu komisyon Başbakanın sorumlu kılacağı bir Devlet Bakanı ile birlikte çalışmalarını sürdürecektir. Bu çalışmalarda oluşturulan kararlar Başbakan'la Konfederasyon Genel Başkanına sunulacaktır.

Kalkınma Planı Stratejisinin, planların ve yıllık planların hazırlanışı, ekonomik ve sosyal politikalarla fiyat ve gelir politikalarının saptanıp izlenmesi, fiyatların denetim ve fiyat - gelir dengesinin sağlıklı ekonomik kalkınmayı hızlandıracak ve refahı artırıp yaygınlaştıracak biçimde korunması, istihdam olanaklarının arttırılması, verimliliğin yükseltilmesi gibi temel sorunlar demokratik işçi hareketiyle birlikte sürekli biçimde ele alınacaktır.

Toplu Sözleşme düzenininin tekyanlı müdahalelerle yönlendirilemeyeceği açıktır. İşçilerimizin övgü ile belirtilmek gereken bu konudaki duyarlılığı da gözönünde tutularak, ekonomik ve sosyal sorunların çözümünde sendikaların müzakere bağımsızlığı korunacaktır.

Hükümet'le Türk-İş, daha sonraki toplu sözleşme dönemi ile ilgili, olarak da ayrıca aşağıdaki ilkeler üzerinde görüş birliğine varmışlardır:

1 - Hükümetin toplumsal politikası sonucu mal ve hizmet fiyatları ekonomik gereklerin altında tutulan ya da yapıları gereği toplumsal hizmet niteliğinde olan kuruluşlar dışında toplu sözleşmeler için kuruluşlar, Hükümetten maddi yardım isteme yerine, kendi olanaklarını en verimli biçimde değerlendireceklerdir.

2- Ekonomik ve toplumsal yaşamda yönetime ve sorumluluğa katılmanın gereği olarak işçiler kamu kesimi işletmelerinin yıllık programların-

dayeralanyatırımların gerçekleştirilmesine gerekli katkıyı yapacaklardır ve buna özen göstereceklerdir.

3- Kamu kesimi işletmelerinde işyeri ve işletme düzeyinde de yönetime ve sorumluluğa etkin biçimde katılmayı sağlayan, ancak yönetim etkinliğini ve disiplinini bozmayan bir düzen kurulacaktır. Yönetime katılma yetkisi ile sorumluluk birlikte gerçekleştirilecektir.

4- Yatırım hedeflerinin yerine getirilmesinden sonra doğacak kârın belirli bir bölümünün işçi payı olarak yatırıma katılma biçiminde kullanılmasını sağlamak üzere gerekli önlemler alınacaktır.

5- Gerekli uyumu sağlamak üzere tüm kamu kesimi için bir çerçeve anlaşması yapılmasına gidilecektir.

6- Kamu kesiminde ücretler arası denge için gerekirse bir fonun oluşturulması sağlanacaktır.

7- Bir dönem içinde işyeri ve işkolu esasına göre ayrı ayrı toplu sözleşmeler yapılmaması, bunun kaçınılmaz olabileceği durumlarda ek yarar sağlanmaması yoluna gidilecektir.

8- Geçmiş yıllardaki uygulama dikkate alınarak sendikaların ilk isteklerini makul bir düzeyde başlatmalar sağlanacaktır.

9- Belirli bir yer ya da işletmedeki işçi fazlasını mesleğine uygun başka alanlara aktarmak için kolaylık sağlanacak ve toplu sözleşmelere bunu önleyici veya genellikle yönetim etkinliğini bozucu yönde girmiş hükümler ayıklanacaktır.

10- Sosyal yardımlarda bütün ve bunların toplam gelir içinde hesaplanması temel kural olacaktır.

Bu TOPLUMSAL ANLAŞMA'daki ilkelerin ve kuralların, işçi ücretlerini dondurma veya işçilerin ulusal refah artışından haklarının alabilmelerini engelleme gibi bir amacı olmadığı, ancak ülke ekonomisi gerçekleriyle bağdaşmayan aşırı istekleri adaletli biçimde önlerken işçi kesiminin kendi içinde de denge ve adalet sağlamayı amaçladığı açıktır. Hükümet, işçilerin sendika seçme özgürlüğünü engelleyici davranışlardan tüm kamu kuruluşlarının kaçınmasını, demokratik çalışma anlayışının kesin gereği saydığı gibi, bu Anlaşmanın, işçi kuruluşları arasında haksız rekabeti yol açmamasına da özen gösterecektir.

Başbakan Bülent Ecevit ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Halil Tunç, bu TOPLUMSAL ANLAŞMA'nın Türk demokrasisinde, demokratik çalışma yaşamında, hakça gelişme yolunda ve toplum barışının güvence altına alınmasında önemli bir aşama olacağı inancındadırlar; vebu anlaşmaya temel olarak demokratik ve yapıcı anlayışın ve ilkelerin çalışma yaşamımızda etkinliği olan tüm kuruluşlarca ve kesimlerce benimsenmesi dileğinde birleşmektedirler.

YAZI VE YAYIN İLKELERİMİZ

KARATAHTA/İş Yazıları Dergisi, dört ayda bir yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Dergimize gönderilen yazılar öncelikle Yayın Kurulu'nca değerlendirilir ve uygun görülen yazılar, Hakem Kurulu üyelerine gönderilir. En az iki hakem tarafından değerlendirilen ve yayımlanmasına karar verilen yazılara telif ücreti ödenir. Hakem değerlendirmeleri gizli olup, Karatahta arşivinde saklanır.

Hakem denetiminden geçmeyen (davetli) ve telif ücreti ödenmeyecek yazılar, Yayın Kurulu değerlendirmesi sonucuna göre dergide yer alır ya da yazarına iade edilir.

1- Dergiye gönderilecek yazılar, başka bir yerde yayımlanmamış ya da yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.

2- Dergiye gönderilecek yazılarda, Türkçe ve İngilizce özet ile asgari üçer tane anahtar kelime yer almalıdır. Yazılar bir buçuk aralıklı ve Times New Roman yazı karakteriyle 12 punto olarak sayfanın tek yüzüne basılmalıdır.

3- Yazılar, dergimizin **info@karatahta.com.tr** elektronik posta adresine ya da derginin,

**Oğuzlar Mahallesi, Çetin Emeç Bulvarı, 1364. Sokak No:2/1
Balgat-Çankaya/ ANKARA**

adresine en az iki kopya halinde gönderilmelidir.

4- Dergimize gönderilecek yazıların, TÜBİTAK-ULAKBİM kurallarına uygun olması, yazının sonunda yer alan kaynakça bölümünün de, APA Referanslama Yöntemi ile düzenlenmesi gerekmektedir.

